

## فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی
۱	مقدمه
۲	دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام
۴	اصول سیاست فرهنگی کشور
۹	اهداف
۹	- اهداف فرهنگی جمهوری اسلامی
۱۰	- اهداف سیاست فرهنگی
۱۰	- اصول سیاست فرهنگی
۱۳	- منبهاات در سیاست فرهنگی
۱۵	اولویتها و سیاستهای کلی
۲۱	منابع

## چشم انداز ۲۰ ساله ایران درباره انقلاب اسلامی

چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی



### مقدمه :

از سال ۱۳۷۸ در دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام برای هم جهت سازی سیاست های کلی ضرورت ترسیم و تبیین یک افق روشن در آینده ایران مشخص شد. و لذا تا مدت ها مطالعات و مباحث تحت عنوان «افق آینده ایران اسلامی» ادامه یافت. در سال ۱۳۸۰ مفهوم چشم انداز بجای افق آینده مورد تاکید قرار گرفت و در مطالعات خود متوجه شدیم که بحث چشم انداز یک مقوله پیشرفته علوم مدیریتی و ذیقیمتی را بدست

آورده اند آن تجارب را نیز مورد مطالعه قرار دادیم . در همین سال نتایج مطالعات را با مقام معظم رهبری طرح کردیم ایشان ضرورت این مساله را بسیار مهم تشخیص دادند و به مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ کرد که سند ملی چشم انداز ایران را تهیه نمایند. مجمع تشخیص مصلحت نظام کمیسیون خاصی را تحت همین عنوان تصویب کردند که کلیه مطالعات و تحقیقات دبیرخانه همراه با مطالعات و تحقیقات سازمان مدیریت و برنامه ریزی دولت را بررسی و متن اولیه سند چشم انداز را تهیه کردیم و به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستادیم .

نتایج کمیسیون چشم انداز در سال ۱۳۸۱ در مجمع تشخیص مصلحت نظام به بحث گذاشته شد و در سال ۱۳۸۲ پس از اصلاحاتی که مقام معظم رهبری در آن مصوبات انجام دادند به تصویب نهایی رسید و در تاریخ ۸۲/۸/۲۳ به قوای سه گانه ابلاغ شد. در تهیه و تدوین سند چشم انداز که پنج سال به طول کشید و از مطالعات و پیشنهادات گروه‌های تحقیقاتی از جمله سازمان مدیریت و برنامه ریزی و گروه مطالعات استراتژی توسعه صنعتی کشور استفاده شده است که از آنها تشکر می کنیم.

**محسن رضایی**

**دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام**

**چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در ۱۴۰۴ هجری شمسی**

با اتکال به قدرت لایزال الهی و در پرتو ایمان و عزم ملی و کوشش برنامه ریزی شده و مدبرانه جمعی و در مسیر تحقق آرمانها و اصول قانون اساسی ، در چشم انداز بیست ساله :

جامعه ی ایرانی در افق این چشم انداز چنین ویژگیهایی خواهد داشت:

• توسعه یافته، متناسب با مقتضیات فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی خود، متکی بر اصول اخلاقی و ارزشهای اسلامی، ملی و انقلابی، با تاکید بر: مردم سالاری دینی، عدالت اجتماعی، آزادیهای مشروع، حفظ کرامت و حقوق انسان ها و بهره مندی از امنیت اجتماعی و قضایی.

• برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی.

• امن، مستقل و مقتدر با سامان دفاعی مبتنی بر بازدارندگی همه جانبه و پیوستگی مردم و حکومت.

• برخوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تامین اجتماعی، فرصتهای برابر، توزیع مناسب درآمد، نهاد مستحکم خانواده، به دور از فقر، تبعیض و بهره مند از محیط زیست مطلوب.

• فعال، مسئولیت پذیر، ایثارگر، مومن، رضایت مند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط، روحیه ی تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظامی اسلامی و شکوفایی ایرانو مفتخر به ایرانی بودن.

• دست یافته به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه ی آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه) با تاکید بر جنبش نرم افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقاء نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل.

• الهام بخش، فعال و موثر در جهان اسلام با تحکیم الگوی مردم سالاری دینی، توسعه کارآمد، جامعه اخلاقی، نواندیشی و پویایی فکری و اجتماعی، تاثیرگذار بر همگرایی اسلامی و منطقه ای بر اساس تعالیم اسلامی و اندیشه های امام خمینی (ره).  
• دارای تعامل سازنده و موثر با جهان بر اساس اصول عزت، حکمت و مصلحت.

ملاحظه : در تهیه، تدوین و تصویب برنامه های توسعه و بودجه های سالیانه، این نکته مورد توجه قرار گیرد که شاخص های کمی کلان آنها از قبیل: نرخ سرمایه گذاری، درآمد سرانه، تولید ناخالص ملی، نرخ اشتغال و تورم، کاهش فاصله درآمد میان دهک های بالا و پایین جامعه، رشد فرهنگ و آموزش و پژوهش و تواناییهای دفاعی و امنیتی، باید متناسب با سیاست های توسعه و اهداف و الزامات چشم انداز، تنظیم و تعیین گردد و این سیاست های و هدفها به صورت کامل مراعات شود.

## دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام (بهار ۸۳)

بسمه تعالی

### اصول سیاست فرهنگی کشور

مصوب دویست و هشتاد و هشتمین جلسه مورخ سه شنبه، بیستم امرداد سال  
یکهزار و سیصد و هفتاد و یک شورای عالی انقلاب فرهنگی

مقدمه:

پدیدآورنده و حافظ فرهنگ بشری مردم اند. اما این نقش اساسی گاه می تواند  
حرکات منظم، ناهماهنگ و پراکنده و گاه کاملاً منظم، منسجم، برنامه ریزی شده  
و هدایت یافته باشد.

در طول تاریخ بشری هرگاه دولتها و سازمانهای رسمی از مسیر فرهنگی مردم جدا  
افتاده و برای خویش سیروسیاستی دیگر اعم از غیرمردمی و ضد مردم داشته اند  
بخصوص هرگاه مردم به دلائل متعدد جغرافیائی، اقتصادی، سیاسی، روحی  
و نظائر آن از تشکل و تعامل فرهنگی دور و پراکنده شده اند، فرهنگ لاجرم سیلان  
و جریان مطلوب و کمال یافته خویش را کم و بیش از دست داده و چه بسا به انقطاع  
و گسیختگی مبتلا شده است. در این صورت انسان نتوانسته است از بار فرهنگی و بنیه  
عقلانی خویش در هیات اجتماع و به نحوی که مقتضای روح جمعی است حداکثر بهره  
برداری را بعمل آورد و در استحصال و استخراج ذخائر وجود در حد اعلا توفیق یابد  
ظهور انسان در هیات و حیثیت جمعی خویش بقدری مهم و موثر است که امام خمینی  
رضوان الله علیه در این باب می فرمایند:

اگر انسانها در کلمه مبارکه الله مجتمع شدند و همه بت ها را شکستند به همه مقصدهای  
عالی می رسند ... ماتجربه کرده ایم .... که آنوقت که توجه به خدای تبارک و تعالی  
مجتمعاً نداشتیم و لویکی یکی هم داشتیم نتوانستیم کاری انجام بدهیم.

در جهان امروز که نقش و نیروی اجتماعی فرهنگ نسبت به گذشته بمراتب افزونتر شده است ضرورت هماهنگی و همسوئی صاحب نظران و کارشناسان و برنامه ریزان هر کشور بانیاذهای فرهنگی جامعه نیز بیشتر احساس می شود.

جامعه رشید جامعه ای است که بتواند نیازهای فرهنگی خویش را در رهگذر حیات و حرکت اجتماعی بازشناخته، از تظاهرات و تمایلات کاذب یا گذرا تفکیک کند و قدرت پاسخگویی به این نیازها و بهره گیری از آنها را در جهت رشد و کمال معنوی و مادی دارا باشد. شرط لازم برای تحقق چنین مطلوبی آنست که در هر کشور زمامداران اصول گرا و واقع گرا بتوانند به منظور همراهی با جریان عظیم و عمیق و اصیل فرهنگ در جامعه و حداکثر بهره گیری از دریای لایزال اراده و ایمان معنوی و الهی مردم بطور هماهنگ و همسو سیاستگزاری و برنامه ریزی کرده اهم محورهای لازم برای این حرکت را تشخیص داده و تعیین کنند.

سیاست فرهنگی در این جهت و در این مسیر است که تدوین می شود. سیاست فرهنگی در حقیقت همان توافق رسمی و اتفاق نظر مسئولان و متصدیان امور در تشخیص، تدوین و تعیین مهمترین اصول و اولویتهای لازم الرعایه در حرکت فرهنگی است. سیاست فرهنگی را می توان اصول راهنمای کارگزاران فرهنگی و مجموعه علائم و نشانه هایی دانست که مسیر حرکت را نشان می دهد به عبارت دیگر نوعی دستورالعمل فرهنگی است که روشنگر حرکت است. بسیاری از نقاط کور و نکات مهم امامبهم به مصداق اینکه گفته اند " خود، راه بگویدت که چون باید رفت " در حین حرکت و در اثنای کسب تجربه است که روشن خواهد شد. بنابراین سیاست فرهنگی در همه موارد لزوماً گویای نکات بدیع و بی سابقه و غیرمکشوفه نیست.

معاهده ای است که سلسله ای از اولویتها و اصول و فروع یک حرکت فرهنگی را رسمیت می دهد و همفکری و همجهتی را با همکاری و هماهنگی توأم می کند. میثاقی است ملهم از آرمانها و اعتقادات، ناظر بر تجربه ها و واقعیات. محدود به ظرفیتهای و امکانات، توجه به آینده اهداف بعید و قریب، که به هر حال در ظل و ذیل قانون اساسی قرار گرفته است.

مسوولان، متصدیان و همه مراجع و مراکز فرهنگی وابسته به دولت و نظام جمهوری اسلامی ایران، مجریان و مخاطبین سیاست فرهنگی کشور در درجه اول اند.

سایر افراد و جمعیتها نیز لازم است با درجات و نسبتهای مختلفی که دارند و این امر از شان اجتماعی و نیز نوع و نحوه فعالیت فرهنگی آنها ناشی می شود به تناسب مورد بامواد و مفاد این سیاست ، فرهنگی برخوردار داشته و نقض کننده آن نباشد.

توجه به نکات ذیل در خصوص سیاست فرهنگی کشور ضروری است

۱. سیاست فرهنگی ، سیاست انقلاب اسلامی است . انقلاب اسلامی بدین معناست که فرهنگ اسلامی در کلیه شئون فردی و اجتماعی کشور اصل و پایه و مبنا قرار گرفته است . بنابراین نباید فراموش کرد که انقلاب اسلامی حقیقتاً انقلاب فرهنگی است و اگر نگوییم همه اختیارات و امکانات ، قدر مسلم اینست که میتوانیم بگوییم بیشترین و مهمترین وعده ترین تلاشها و توانمندیها باید برای تکامل و توسعه و تحرک فرهنگی در همه شئون فردی و اجتماعی به بهترین نحو صرف شود. اگر در قول و قرار شفاهی و کتبی ، نود درصد راه حلها و درمانها را فرهنگی دانسته و ده درصد آنرا غیر فرهنگی بدانیم اما عملاً این نسبت را معکوس کرده ده درصد امکانات و توانایی ها را به فرهنگ و نود درصد آنرا به امور دیگر متوجه سازیم ، در چنین حالتی از سیاست فرهنگی چندان نصیبی نخواهیم برد

۲. سیاست فرهنگی جمهوری اسلامی متخذ از جهان بینی و انسانشناسی اسلامی است و مبتنی بر مبانی و مفاهیمی از این قبیل است.

۳. حا کم بودن بینش توحیدی بر تمامی شئون و عرصه های حیات فردی و اجتماعی و نقش و تاثیر بنیادی اعتقاد به اصول و فروع دینانت مانند وحی ، نبوت ، امامت ، عدالت ، معاد، تبری و تولی در جامعه اسلامی

۴. جاودانگی وجود انسان و کرامت و شرافت ذاتی او به عنوان خلیفه الله و امانتدار خداوند ، صاحب اراده و اختیار ، دارای قدرت تعقل و انتخاب در جریان سرنوشت و نیز نقش عقل و تجربه در استمرار حرکت تکاملی وی

۵. برخورداری انسان از فطرت الهی که ریشه و منشأ رشد و خیر و صلاح او است

۶. همانندی و برابری انسانها در آفرینش و عدم تمایز بین رنگها و نژادها و صنوف دیگر انسانی و جهانشمول بودن پیام اسلام و دعوت انسانها به همکاری و تعاون همگانی در انجام کارهای نیک و انسانی

۷. سرنوشت مادی و معنوی بشر و قابلیت رشد و شکوفایی وی در همه وجوه و زمینه های فردی و اجتماعی ، مادی و معنوی ، جسمی و روحی ، عقلی و عاطفی و ملازمه این وجود بایکدیگر
۸. خیرخواهی ، کمال جویی ، آرمانخواهی ، ظرفیت علمی نامحدود و کشفش فطری انسان به سوی علم و دانایی ، جمال و زیبایی ، تقدیس و پرستش و خیر اخلاقی
۹. زاینده گی و قدرت ایمان در خلق ارزشهای معنوی و فضایل اخلاقی و ایجاد روحیه استقلال ، حریت ، عزت نفس و تحکیم مناسبات انسانی در جامعه
۱۰. تربیت پذیری آدمی و به فعلیت در آمدن استعدادها و خلاقیت های وی در طریق پی ریزی بنای جامعه ای موحد ، عدالت خواه ، دانش طلب ، متکی بر جهاد و اجتهاد ، متصف به اعتدال و واقع بینی و نیز بهره مند از مباحثات و مبادلات فکری ، نقادیه و تحقیقات علمی ، عبرت آموزیها و تجربه اندوزیهای تاریخی
۱۱. اصالت ارزشهای معنوی و فضائل اخلاقی در جامعه اسلامی و جایگاه والای تقوی ، علم و جهاد در تعیین مرتبه کرامت و فضیلت انسانها
۱۲. تاثیر پذیری انسان از عوامل مثبت و منفی محیط اجتماعی و آفات و موانع فرهنگی آن و مسوولیت نظام اسلامی در سالم سازی محیط ، تحقق قسط و عدل ، تامین حق مشارکت مردم در همه امور با توجه به لزوم زدودن علل و عوامل زمینه ساز کفر و نفاق ، فقر و فساد ظلم و استبداد ، سلطه و استکبار
۱۳. اندیشه ها و دیدگاه های و فتاوی حضرت امام خمینی (رضوان الله تعالی علیه ) بعنوان بهترین شاخص و معرف اسلام ناب محمدی (ص) و تمییز آن از انواع و اشکال مختلف اسلام نمایی در داخل و خارج کشور ، بر سیاست فرهنگی نظام جمهوری اسلامی ایران حاکم است
۱۴. دایره معانی و مصادیق کلماتی که در متن مصوبه سیاست فرهنگی بکار رفته محدود به حدودی است که از مبانی اسلامی و دینی مجسم در خط فکری و فقهی امام و وصایای گرانقدر الهی سیاسی ایشان سرچشمه می گیرد. بنابراین اگر در سلسله کلمات و جملات این متن ، متشابهات و مبهمات باشد ، محکماتی نیز هست که ارجاع آن به این ، گره گشای مشکل خواهد بود.



۱۵. اندیشه‌ها و دیدگاه‌های امام در عرصه‌های عرفانی، فرهنگی و هنری همانند عرصه‌های سیاسی اقتصادی و اجتماعی، راهنما و راهگشا است و بر سیاست فرهنگی و هنری کشور پرتو افکن خواهد بود. آنچه امام درباره انواع موسیقی، فیلم، سریال، ورزش و امور دیگری از این قبیل فرموده اند تابلو راهنماست.

کلام و پیام آن بزرگمرد در باب فکر و فرهنگ بر صحیفه دلها و کتیبه جانها نقش شده است

فرهنگ مبداء همه خوشبختیها و بدبختیهای یک ملت است " خروج از فرهنگ بدآموز غربی و نفوذ و جایگزین شدن فرهنگ آموزنده اسلامی، ملی و انقلاب فرهنگی در تمام زمینه‌ها در سطح کشور آنچنان محتاج تلاش و کوشش است که برای تحقق آن سالیان دراز باید زحمت کشید " خطر تحجرگرایان و مقدس نماهای احمق، ... کم نیست " در جمهوری اسلامی جز در مواردی که اسلام و حیثیت نظام در خطر باشد آنهم با تشخیص موضوع از طرف کارشناسان دانا هیچکس نمی‌تواند رای خود را بر دیگری تحمیل کند.. ما اگر توانستیم نظامی برپایه‌های نه شرقی و نه غربی واقعی و اسلام پاک و منزه از ریا و خدعه و فریب را معرفی نماییم انقلاب پیرو شده است. راه اصلاح یک مملکت فرهنگ آن مملکت است اصلاح باید از فرهنگ شروع شود. امیدواریم بشر به رشدی برسد که مسلسلها رابه قلم تبدیل کند. آنقدری که قلم و بیان در خدمت بشر بوده است مسلسلها نبوده‌اند ... اسلام هم که امر فرموده است جهاد بکنند .. اساس بر اینست که دفاع از حق بکنند و حق را و علم را جاننشین مسلسل بکنند. تبلیغات که همان شناساندن خوبی‌ها و تشویق به انجام آن و ترسیم بدیها و نشان دادن راه گریز و منع از آن از اصول بسیار مهم اسلام عزیز است. چهارچوب اسلام ناب محمدی (ص) که در ترسیم قهر و خشم و کینه مقدس و انقلابی علیه سرمایه داری غرب و کمونیسم متجاوز شرق است و نیز راه مبارزه علیه ریا و حيله و خدعه رابه مردم و بخصوص جوانان سلحشورمان نشان دهید این مساله که نظام در اهداف خود جدی است و در صورت به خطر افتادن ارزشهای اسلامی با هر کس در هر موقعیت قاطعانه برخورد می‌نماید باید بعنوان یک اصل خدشه ناپذیر برای تمامی دست اندرکاران و مردم تبلیغ گردد.

۱۶. قانون اساسی به عنوان مظهری دیگر از بینش فرهنگ اسلامی و جلوه ای دیگر از افکار و اندیشه های امام و رهبر، الهام بخش و استحکام بخش سیاست فرهنگی است. مفاد قانون اساسی خصوصاً آنچه در اصول دوم و هجنین هفتم تاسی ام در باب فرهنگ و لوازم اجتماعی و سیاسی آن آمده است و به عبارت دیگر رهنمودهایی که درباره مسائل و موضوعاتی از قبیل فضایل اخلاقی، کرامت انسانی، آزادی استقلال تجارب بشری، تتبع و ابتکار، آگاهیهای عمومی، مشارکت مردمی، امر به معروف و نهی از منکر و نظائر آن ذکر شده است، بر سیاست فرهنگی کشور حاکم بوده و خواهد بود

۱۷. "سیاست" فرهنگی به معنای عام و عرفی آن مجموعه ای از اهداف، مبانی، اصول، اولویتها و خط مشی اجرای را شامل می شود، هر چند به معنای خاص فقط قسمت اخیر را به ذهن متبادری سازد

اهداف:

اهداف کلی فرهنگی در نظام جمهوری اسلامی و نیز اهدافی که غرض و غایت تدوین این مجموعه را تحت عنوان سیاست فرهنگی مشخص می سازد به شرح ذیل است:

الف: اهداف فرهنگی جمهوری اسلامی

- ۱- رشد و تعالی فرهنگ اسلامی انسانی و بسط پیام و فرهنگ انقلاب اسلامی در جامعه جهان
- ۲- استقلال طلبی و زوال مظاهر منحط و بانوی نادرست فرهنگهای بیگانه و پیراسته شدن جامعه از آداب و رسوم و منحرف و خرافات
- ۳- به کمال رسیدن قوای خلاقه و شایسته وجود آدمی در همه شئون و به فعالیت درآمدن استعدادات خداداده و استحصال دفائن عقول و ذخائر وجودی انسان
- ۴- آراسته شدن به فضائل اخلاقی و صفات خدایی در مسیر وصول به مقام انسان متعالی
- ۵- تحقیق کامل انقلاب فرهنگی در جهت استقرار ارزشهای مورد نظر اسلام و انقلاب اسلامی در زندگی جمعی و فردی و نگاهبانی از آنها و استمرار حرکت فرهنگی برای رسیدن به جامعه مطلوب

۶- درک مقتضیات و تحولات زمان و نقد و تنقیح دستاوردهای فرهنگی جوامع بشری  
و استفاده از نتایج قابل انطباق با اصول و ارزشهای اسلامی

ب: اهداف سیاست فرهنگی

۱- تعیین و تدوین اصول راهنما و اولویتهای لازم الرعایه در حرکت فرهنگی کشور  
و رسمیت دادن به آن، بالهام از آرمانها و اعتقادات، با توجه به ظرفیتهای و واقعیات و با  
بهره گیری از تجربیات داخلی و جهانی و امکانات و ابزارهای مختلف و مناسب

۲- ایجاد وحدت رویه و هماهنگی فرهنگی در میان دستگاههای مختلف نظام جمهوری  
اسلامی و بسیج امکانات، تلاشها و برنامه های فرهنگی در جهت پاسخگویی به نیازهای  
فرهنگی جامعه و هدایت تلاشها و نیازهای موجود

۳- تکیه و تاکید بر آرمانها و ارزشهای معنوی و فرهنگ اسلامی و حفظ و ترویج  
فرهنگ و بسیج تقویت روحیه و ایثار و فداکاری در راه ارزش های مقدس اسلامی  
با توجه به لزوم درک مقتضیات و تحولات زمان و همچنین تقویت نقاط قوت و رفع  
نقاط ضعف و مهیا شدن برای مواجهه صحیح و همه جانبه با ضرورتها و تحولات

۴- تمهید و تدارک لازم در جهت همسویی و عدم مغایرت طرحها و برنامه های  
اقتصادی، اجتماعی و غیر فرهنگی اما دارای نتایج فرهنگی، با سیاست فرهنگی کشور

۵- تسهیل و تقویت امور برنامه ریزی، نظارت و ارزیابی فرهنگی در عین حمایت  
از تعدد، تنوع و آزادی فعالیتهای فرهنگی مردمی، مبادله و مرابطه فرهنگی میان  
بخشهای دولتی و غیردولتی در جهت افزایش تحرک، جهاد و اجتهاد فرهنگی، ارتقاء  
دانش و آگاهی عمومی و اعتلای روحیه، تتبع، تحقیق و ابتکار

ج: اصول سیاست فرهنگی

اصول سیاست فرهنگی کشور که راهنمای مسوولان و مدیران و برنامه ریزان  
و کارگزاران فعالیتهای فرهنگی خواهد بود بدین شرح است:

۱- بازشناسی و ارزیابی مواریت و سنن تاریخی و ملی در عرصه های مختلف دینی،  
علمی، ادبی و هنری و فرهنگ عمومی، و نگاهبانی از مآثر و مواریت اسلامی و ملی  
و حفظ و احیاء دستاوردهای مثبت و ارزشمند تمدن اسلام در ایران

- ۲- شناخت جامع فرهنگ و مدنیت اسلام و ایران و ترویج اخلاق و معارف اسلامی و معرفی شخصیتها و عظمتهای تاریخ اسلام و ایران
- ۳- ارتباط فعال باکشورها و ملتها و تحکیم پیوند مودت و تقویت همبستگی با مسلمانان و ملل دیگر جهان
- ۴- شناخت فرهنگ و تجربه های بشری و استفاده از دستاوردهای علمی و فرهنگی جهانی بآبهره گیری از کلیه روشها و ابزار های مفید و مناسب
- ۵- تحکیم وحدت ملی و دینی باتوجه به ویژگیهای قوی و مذهبی و تلاش درجهت حذف موانع وحدت
- ۶- تلاش مستمر درجهت رشد علمی و فرهنگی و فنی جامعه و فراگیرشدن امر سواد و تعلیم و تربیت
- ۷- اهتمام به امر زبان و ادبیات فارسی و تقویت و ترویج و گسترش آن
- ۸- بسط زمینه های لازم برای شکوفایی استعدادها و خلاقیتها و حمایت از ابتکارات و ابداعات
- ۹- پاسداری از حریت و امنیت انسان در عرصه های گوناگون فرهنگی، سیاسی، قضایی و اقتصادی
- ۱۰- فراهم ساختن شرایط و امکانات کافی برای مطالعه و تحقیق و بهره گیری از نتایج آن در همه زمینه ها
- ۱۱- تقویت تفکر و تعقل و قدرت نقادی و انتخاب در عرصه تلاقی و تعارب افکار
- ۱۲- "مقابله باخرافات و موهومات، جمود و تحجر فکری، مقدس مآبی، و ظاهر گرایی و مقابله با افراط در تجددطلبی و خود باختگی در برابر بیگانگان تحت شعار واقع گرایی"
- ۱۳- ترویج روحیه قیام به قسط و عدالت اجتماعی
- ۱۴- ارزش دادن به کار و اهمیت بخشیدن به تلاش و کوشش درجهت استقلال و خوداتکایی در عین التزام به کفاف، قناعت و مبارزه با روحیه اتراف و اسراف و تبذیر
- ۱۵- پرورش روح و جسم بااهتمام همه جانبه به امر ورزش و تربیت بدنی به عنوان یک ضرورت مهم اجتماعی

۱۶- تقویت واحیاء و معرفی هنر اصیل و سازنده در تمامی عرصه ها و زمینه های سازگار با روح تعالیم اسلامی

۱۷- اهتمام و اقدام همه جانبه به منظور شناخت نیروها و نیازها و مقتضیات جسمی و روحی نسل جوان کشور و فراهم آوردن زمینه های مناسب و مساعد برای تکامل و تعالی شخصیت علمی و عقیدتی جوانان و مسوولیت پذیری و حضور مستقیم و مشارکت هر چه بیشتر آنان در عرصه های مختلف حیات فردی و اجتماعی

۱۸- تقویت شخصیت و جایگاه واقعی زن مسلمان به عنوان مادر و ترویج و فراهم آوردن زمینه های لازم برای ایفای نقش و رسالت اساسی خود به عنوان "مربی نسل آینده" و اهتمام به مشارکت فعال زنان در امور اجتماعی، فرهنگی، هنری و سیاسی و مبارزه با بینش ها و اعتقادات نادرست در این زمینه

۱۹- گسترش زمینه مشارکت و مباشرت مردم در امور فرهنگی، هنری، علمی و اجتماعی و همچنین حمایت از فعالیتهای و اقدامات غیردولتی به منظور همگانی شدن فرهنگ و توسعه امور فرهنگی بانظارت دولت

۲۰- اتخاذ سیاستهای ایجابی و مثبت در امور فرهنگی، هنری، اجتماعی و ایجاد مصونیت برای افراد و جامعه، و اهتمام به جاذبه و رحمت و جامع نگری و دوراندیشی و شور و مشورت و پرهیز از خشونت و شتابزدگی و یکسونگری و استبداد رای

۲۱- آموزش و تشویق برای تقویت روح اجتماعی و مقدم داشتن مصالح جمعی بر منافع فردی، احترام گذاشتن به قانون و نظم عمومی به عنوان یک عادت و سنت اجتماعی و پیشقدم بودن دولت در دفاع از حرمت قانون و حقوق اشخاص

۲۲- تلاش برای شناخت و معرفی ارکان هویت اصلی و ملی به منظور این هویت و همچنین به منظور استحکام و استمرار استقلال فرهنگی

۲۳- گسترش روحیه نقد و انتقاد پذیری و حمایت از حقوق فردی و اجتماعی برای دعوت به خیر و همگانی شدن امر به معروف و نهی از منکر بر مبنای حکمت، موعظه حسنه، شرح صدور جدال به آنچه احسن است

۲۴- توسعه و اعتلای تبلیغات فرهنگی و هنری به نحو مناسب به منظور ترویج و تحکیم فضایل اخلاقی

۲۵- توجه به فرهنگ و هنر روستابه منظور بالابردن سطح فرهنگی در روستاها  
و همچنین تقویت خلاقیت های اصیل و باارزش روستائی و عشایری

د: منبهاات در سیاست فرهنگی

- ۱- تلقی نادرست از زهد و ترک دنیا بصورتی که مغایر باتحرک و رشد و آینه نگرى  
و پیشرفت اجتماعى باشد
- ۲- بی اعتنائى به نظم عمومى و بدیبنى تاريخى که نسبت به دولت وجود داشته  
است
- ۳- تصور مغایر بودن شریعت اسلامى با هرگونه نوآوری و مبانیت داشتن تقوا و تعهد  
با تخصص
- ۴- مخفی شدن فساد عقیده و اخلاق
- ۵- گرایش به راه حلهای شتابزده و خشونت آمیز در مورد مشکلات اجتماعى  
و معضلاتى که نیازمند به تحقیق و تدبیر است
- ۶- تشبیت به شرع برای فرار از قانون و بالعکس
- ۷- توجیه تخلف از نظم اجتماعى به بهانه عدم سوء نیت
- ۸- خوددارى از قدرشناسى اجتماعى به بهانه پاداش اجتماعى و توقع ایثار
- ۹- عدم توجه کافى به مراتب خصائل مختلف انسانها و خوب یا بد دانستن آنان بطور  
مطلق
- ۱۰- عدم توجه به نقش عوامل و مسائل اجتماعى ، سیاسى ، اقتصادى و محیطى  
در اصلاح جامعه و اکتفا کردن به وعظ و نصیحت در هدایت و تربیت دینى و اجتماعى
- ۱۱- مدون نبودن فلسفه سیاسى و نظریه مدیریت در جامعه با وجود مبادى  
و مواد اولیه لازم در منابع فقه اسلامى
- ۱۲- برداشت نادرست از بعضى مفاهیم دینى
- ۱۳- تحت الشعاع قرار گرفتن حق در مقابل شخصیت
- ۱۴- رواج بعضى خرافات در پوشش سنن قومى یا عقاید دینى
- ۱۵- نقد ظاهرى سنتهاى خودى باتمسک به ظواهر ، سنتها و افکار بیگانه

- ۱۶- ریاکاری، نفاق، تملق و خطر گسترش آن بصورت اخلاق اجتماعی
- ۱۷- پرده دری، حرمت شکنی، قانون شکنی و جوسازی به عنوان یک وظیفه دینی  
یا حرکت انقلابی
- ۱۸- سوءظن به مردم و میل به تجسس در زندگی شخصی آنان و تفسیر نادرست  
اعمال آنها و متهم کردن آنان
- ۱۹- بی اعتنائی به امور ارزشهای ملی در جامعه و نیز بی حرمتی به فرهنگ و سنن  
اقوام و ملل دیگر
- ۲۰- نهی از منکر با توسل به منکرات دیگر
- ۲۱- بی توجهی نسبت به ارزشهای معنوی، مبانی و مواضع اصولی و غفلت از  
فریضه دینی - اجتماعی امر به معروف و نهی از منکر
- ۲۲- کار خود را ملاک خوب و بد دانستن و قوانین را بنا بر رای خود تفسیر و اجرا کردن  
و در مقابل کسی مسوول نبودن
- ۲۳- غفلت از سوابق غریبزدگی و ریشه های النقاط و عدم توجه کافی به حل مسائل  
عصر با رجوع به معارف دینی و مطرح نبودن شیوه های درک و فهم فرهنگهای  
دیگر و طرق ارتباط با آنها
- ۲۴- عوام زدگی و عوام فریبی باتکیه بر باورها، عادات و شیوه های نادرست رایج  
در جامعه به نام طرفداری از محروم یا دفاع از دیانت
- ۲۵- عدم اهتمام به تعاطی افکار و تبادل آراء و تمسک به روشهای غیر منطقی  
در برخورد با افکار دیگران و ترجیح راه حلها و برخوردهای سلبی در موارد غیر ضروری
- ۲۶- بازخواست نکردن از کسانی که قوانین را بنا بر رای خود تفسیر و اجرای کنند
- ه: خط مشی فرهنگی که به منظور اجرای اصول سیاست فرهنگی با عنایت به فصول  
اهداف مبانی و منبهاات تنظیم شده و نشان دهنده "اولویت ها و سیاستهای کلی"  
"سیاستهای اجرائی" و همچنین تعیین کننده "مراکز نظارت، اجرا و هماهنگی،  
میباشد از این قرار است:

## اولویتها و سیاستهای کلی

- ۱- اولویت دادن به کودکان و نوجوانان و جوانان در کشور
- ۲- اولویت دادن به کشورها و مجامع اسلامی و ایرانیان در خارج از کشور
- ۳- اهتمام بیشتر به کشف استعدادها و خلاقیت‌های فرهنگی و هنری و آموزش و تربیت نیروی انسانی
- ۴- حمایت‌های معنوی و مادی از مراکز و فعالیتهای فرهنگی و هنری و تامین اجتماعی از باب فرهنگ و هنر و تشویق آنان به آفرینشها و ابداعات فرهنگی و هنری
- ۵- اولویت دادن به اعتلای مقام زنان در سطح کشور با توجه به مکانت والای زن و نقش اساسی زن مسلمان در تحکیم مبانی خانواده و برنامه های اجتماعی، فرهنگی، علمی و هنری
- ۶- ایجاد زمینه های مناسب جهت بهره گیری مطلوب و متعادل فرهنگی و هنری از اوقات فراغت و تفریح
- ۷- افزایش ظرفیت های مراکز فرهنگی بالحاظ نمودن رشد جمعیت کشور
- ۸- تشویق سرمایه گذاری و مشارکت مردم و هدایت انگیزه های معنوی آنان در جهت تامین نیازهای بخش فرهنگ و هنر و ایجاد تسهیلات لازم در این زمینه و تضمین حقوق سرمایه گذاران
- ۹- کمک به تامین مواد اولیه و تقویت صنایع تولید مواد و ملزومات فرهنگی و هنری
- ۱۰- سازماندهی بازار و ترویج محصولات فرهنگی و هنری و اصلاح شبکه های توزیع
- ۱۱- توجه به بازسازی، نوسازی، تجهیز و توسعه ظرفیتهای تاسیسات و مراکز فرهنگی و هنری موجود و استفاده از تکنولوژی جدید و ارتباط جمعی و بهره برداری حداکثر از آن
- ۱۲- تمرکز در سیاست گذاری، عدم تمرکز در امور اجرایی و هماهنگی تشکیلات و فعالیتهای فرهنگی و هنری
- ۱۳- تقویت ظرفیتهای پژوهشی و نظام آماری و اطلاعاتی برای برنامه ریزی و ارزشیابی فعالیتهای فرهنگی



- ۱۴- سازماندهی و بهره برداری مطلوب از امکانات و تاسیسات فرهنگی و هنری  
نهادهای دولتی غیرفرهنگی و جلوگیری از دوباره کاریها در امور غیرضروری
- ۱۵- تقویت ارتباط مناسب و مکمل میان بخش فرهنگی و بخش آموزش کشور،  
بویژه در زمینه تربیت نیروی انسانی و گسترش فعالیتهای فرهنگی و هنری در مراکز  
آموزشی
- ۱۶- اختصاص دادن درآمدهای حاصل از خدمات و تولیدات فرهنگی و هنری  
و استفاده از آن در بازسازی و توسعه بخش فرهنگ و اطلاع رسانی
- ۱۷- آموزش متسمر نیروی انسانی و مدیران شاغل در بخش فرهنگ

#### فرهنگ و هنر

- ۱۸- تاسیس مجتمع های فرهنگی، هنری، سینمایی و شبکه های توزیع و فروش  
زنجیره ای در سراسر کشور به منظور عرضه سریع و ارزان محصولات و تولیدات  
فرهنگی و هنری
- ۱۹- ایجاد، تقویت و تجهیز کتابخانه های عمومی، سالنهای سینما، تالارهای نمایش  
، نگارخانه ها، موزه های هنری به تناسب جمعیت
- ۲۰- تقویت و ایجاد مراکز و تاسیساتی مانند هنرستانها، فیلم خانه های ملی،  
لابراتور و مراکز سینمایی کشور، استودیوهای بزرگ ضبط موسیقی ایرانی، شهرک  
سینمایی، فرهنگستان علوم (گروه هنر) و شبکه سراسری خانه های فرهنگ و موزه
- ۲۱- هدایت و ترویج و آموزش عمومی هنر و ادبیات بویژه هنرهای سنتی ملی  
و اسلامی و برگزاری جشنواره ها و مسابقات منطقه ای و سراسری با اختصاص جوایز  
و پاداشهای مناسب
- ۲۲- کمک به افزایش تولید سینمایی و هنری و نیز نمایش فیلم و اجرای تئاتر  
در مراکز آموزشی کارگری و کارمندی به منظور همگانی کردن فرهنگ و استفاده  
از انواع آموزشهای تخصصی دولتی و آزاد
- ۲۳- کمک به ایجاد کانونهای مخصوص نویسندگان و هنرمندان و مترجمان و  
روزنامه نگاران و خبرنگاران و تقویت جریانها و تشکلهای متعهد
- ۲۴- وضع مقررات لازم برای حمایت قانونی از آثار و تولیدات فرهنگی، علمی و هنری

۲۵- کمک به توسعه ارتباطات سازنده میان هنرمندان و نویسندگان و محققان داخلی و خارجی

۲۶- تشکیل و تقویت و تجهیز مراکز اطلاعات فرهنگی و هنری و مراکز حفظ و تنظیم اسناد، مدارک و شناسنامه های فرهنگی و هنری

۲۷- ایجاد و تقویت مجتمع های پژوهشی و تحقیقات کاربردی در زمینه ها و بخشهای مختلف فرهنگی

۲۸- پژوهش در فرهنگ عامه و گویشهای مختلف و جایگزین کردن لغات و اسامی مناسب فارسی

۲۹- توسعه و تقویت کرسی های زبان و ادبیات فارسی در مراکز علمی و دانشکده های داخل و خارج از کشور و نیز تقویت فرهنگستان زبان و ادب فارسی و پاکسازی اماکن از واژه ها و اسامی بیگانه

۳۰- ذکر تاریخ هجری در مورد حوادث جهان اسلام و ایران پس از اسلام و نیز در موارد ضرورت ذکر تاریخ میلادی تاریخ هجری در کنار آنی نیز آورده شود

#### امکانات

۳۱- تعیین جایگاه مناسب برای بخش فرهنگ در نظام بودجه ریزی کشور و تخصیص اعتبارات بنحوی که ثبات مالی لازم برای برنامه ریزی دراز مدت فراهم شود و فعالیتها و برنامه های فرهنگی تابع تغییرات بودجه جاری کشور نباشد

۳۲- استفاده از امکانات بانک ها و صندوقهای قرض الحسنه در جهت تامین اجتماعی نویسندگان ، هنرمندان و محققان امور فرهنگی و هنری و اختصاص صندوق وام و بیمه ویژه

۳۳- برقراری مقررات لازم به منظور تخفیفها و معافیت های ویژه مالیاتی و گمرکی برای همه دست اندرکاران امور فرهنگی و هنری و استفاده از خدمات عمومی و امکانات اولیه توسط آنان و توسعه صادرات آثار فرهنگی هنری و ایجاد بازار آثار هنری در داخل و خارج به منظور بهره گیری معنوی و ایجاد منابع درآمد

۳۴- افزایش امکانات فرهنگی و هنری مناسب در مساجد ، حسینیه ها ، تکایا ، انجمن ها و دفاتر و مراکز فعالیت های مذهبی و تبلیغی به معنای اخص

۳۵- حمایت از فعالیتهای فرهنگی و هنری مراکز مذهبی و تبلیغی در جهت سایست فرهنگی کشور و افزایش میزان بهره گیری مناسب از ظرفیتهای و امکانات موجود آنها

۳۶- اختصاص بخشی از تبلیغات شهری برای طرح مسائل و موضوعات فرهنگ عمومی در مورد محیط زیست، بهداشت، جمعیت، مهاجرت، تولید، نظم، قانون، مصرف و نظائر آن

۳۷- حمایت از مطبوعات و کمک به گسترش و ارتقاء کمی و کیفی مطبوعات و دستیابی آنها به شیوه های مطلوب و جامع در انتشار اخبار و مطالب و نظرات منطقی مختلف با رعایت استقلال و آزادی در چهارچوب قوانین و نیز توسعه و تقویت فعالیت آنها در داخل و خارج کشور

۳۸- توسعه، تقویت و تجهیز خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران

۳۹- تاسیس و تقویت مرکز آموزش عالی تربیت نیروی انسانی لازم برای وسائل ارتباط جمعی همچنین تاسیس و تقویت نمایندگی های مطبوعاتی و وسائل ارتباط جمعی در خارج کشور به منظور بهره گیری از تجربه ها و تحقیقات داخلی و خارجی در عرصه فعالیتهای خبری و تبلیغی

۴۰- افزایش پوشش جمعیتی و جغرافیائی صداوتصویر شبکه های استانی، کشوری و برون مرزی و نیز افزایش و ارتقاء کمی و کیفی برنامه های صداوسیما متناسب با نیازهای تبلیغی و فرهنگی انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران

۴۱- تقویت واحد مرکزی خبر با بهره گیری لازم از دانش فنی جدید و انتخاب شیوه های موثر و متنوع تبلیغاتی با توجه به اصول و ارزشهای اسلامی و انسانی

دانشگاه

۴۲- بهره گیری از نظریات و تجربه های مسوولان، دانشمندان، استادان و دانشجویان در زمینه امور فرهنگی، هنری و وسائل ارتباط جمعی و جهت دادن به پایان نامه ها و رساله های دانشجویان در زمینه تحقیقات و پژوهشهای فرهنگی مورد نیاز

## تاریخ انقلاب اسلامی و دفاع مقدس

۴۳- جمع آوری اسناد و آثار انقلاب اسلامی و تدوین و تکمیل تاریخ انقلاب

۴۴- تاسیس و تقویت موزه های بزرگ و کوچک جنگ در مرکز و مناطق کشور و ساختن بناهای یادبود و حفظ اسناد و آثار و نیز تدوین و تکمیل تاریخ دفاع مقدس

### زیارت و سیاحت

۴۵- توسعه ایرانگردی و جهانگردی و تولید مواد فرهنگی و هنری لازم برای معرفی مناطق زیارتی و سیاحتی ایران و برنامه ریزی در زمینه جذب مسافریین خارجی و سیروسفر داخلی باافزایش بهره وری از امکانات زیارتی، سیاحتی و تفریحی کشور، بارعایت قوانین و ارزشهای مقدس انقلاب به منظور شناسایی فرهنگ و تمدن اسلام و ایران

### روابط خارجی

۴۶- ایجاد و تحکیم ارتباط میان فرهنگستانهای جمهوری اسلامی ایران با سایر فرهنگستانها و گسترش انجمن های فرهنگی در ارتباط با سایر کشورها و تاسیس و تقویت مراکز رایزنی فرهنگی، دانشگاه بین الملل اسلامی و مرکز تحقیقات فرهنگی بین الملل

۴۷- استفاده از مراکز علمی و فرهنگی غیررسمی و فعال در خارج بابهره گیری از تجارب نمایندگی های جمهوری اسلامی ایران در کشورهای دیگر و تامین حضور فعال و موثر جمهوری اسلامی ایران در صحنه های فرهنگی جهان بخصوص حج و اماکن مذهبی و افزایش تولیدات فرهنگی و هنری برای خارج از کشور

۴۸- ارسال گروهها و مواد و امکانات فرهنگی و هنری برای نقاط مختلف جهان و تجهیز نمایندگی های فرهنگی ایران در جهت گسترش و افزایش حضور فرهنگی، هنری، تبلیغی، خبری و مطبوعاتی جمهوری اسلامی ایران در صحنه بین الملل

سازمانها و مراکز نظارت، اجراء و هماهنگی

۴۹- مسوولیت نظارت و ایجاد هماهنگی های لازم در اجرای اصول سیاست فرهنگی برعهده شورای عالی انقلاب فرهنگی است که تحت ریاست رئیس جمهور انجام می گیرد.

۵۰- وزارتخانه های فرهنگ و ارشاد اسلامی ، آموزش و پرورش، فرهنگ و آموزش عالی ، بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی وزارت امور خارجه و سازمانهای صداوسیما و تربیت بدنی ، بطور اخص مجریان سیاست فرهنگی نظام جمهوری اسلامی ایران می باشند.

تبصره الف - دستگاه های مزبور موظفند هر شش ماه یکبار گزارش عملکرد خود را در اجرای سیاستهای فرهنگی به دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی تسلیم کنند

تبصره ب - سازمان برنامه و بودجه و سایر دستگاههایی که اجرای سیاست فرهنگی به نحوی با آنها ارتباط پیدا میکند یا منوط به پشتیبانی آنها است موظف به همکاری و ایجاد تسهیلات لازم برای تحقق سیاست فرهنگی نظام می باشند.

تبصره ج - مراکز و دستگاههای فرهنگی و تبلیغاتی که به نحوی از بودجه دولتی وامکانات عمومی استفاده می کنند موظفند فعالیتهای فرهنگی خود را در چهارچوب سیاست فرهنگی کشور انجام دهند

اصول سیاست فرهنگی طی جلسات متعدد مورد بحث و بررسی قرار گرفته و نهایتاً در جلسه شماره ۲۸۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۲۰/۰۵/۷۱ به تصویب نهائی رسید.

۱. کیت گرiffin, راهبردهای توسعه اقتصادی, حسین راغفر, محمدحسین هاشمی, نشر نی, ۱۳۸۲
۲. دکتر مصطفی سلیمی فر, اقتصاد توسعه, انتشارات موحد, ۱۳۸۲
۳. دکتر محمود متوسلی, توسعه اقتصادی, سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت), ۱۳۸۲
۴. دیوید کلمن, فورد نیکسون, اقتصادشناسی توسعه نیافتگی, دکتر غلامرضا آزاد (ارمکی), موسسه انتشاراتی و فرهنگی وثقی, ۱۳۷۸
۵. مایکل تودارو, توسعه اقتصادی در جهان سوم, دکتر غلامرضا فرجادی, موسسه عالی پژوهش در برنامه‌ریزی و توسعه, ۱۳۸۲
۶. دان بلانت, مارک جکسون, اقتصاد کار و نیروی انسانی, محسن رنایی, انتشارات فلاح ایران, ۱۳۷۳
۷. هیات نویسندگان, مقدمه‌ای بر کارآفرینی, سیامک نطق, سازمان ملی بهره‌وری ایران, ۱۳۸۰
۸. علیرضا بوشهری, فن‌آفرینی, سازمان همیاری اشتغال فارغ‌التحصیلان, ۱۳۸۱
۹. سازمان همیاری اشتغال فارغ‌التحصیلان, شورای عالی اطلاع‌رسانی, مجموعه مقالات همایش نقش فناوری اطلاعات در اشتغال, تهران, ۱۳۸۰